

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: BEYŞEHİR AA İŞLETME FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

A STUDY ON THE DETERMINATION OF FINANCIAL LITERACY LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS: BEYŞEHİR AA BUSINESS FACULTY SAMPLE

Dr. Öğr. Üyesi Ali ANTEPLİ

Selçuk Üniversitesi, Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi, Konya / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0001-9939-2443

Dr. Öğr. Üyesi Erhan KILINÇ

Selçuk Üniversitesi, Beyşehir Ali Akkanat İşletme Fakültesi, Konya / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-2065-2407

ÖZET

Son günlerde finansal araç çeşitliliğinin artması ve finansal derinleşmeyle birlikte finansal faktörlerin ekonomik büyüme ve kalkınma üzerindeki etkisi daha önemsenir hale gelmiştir. Finansal piyasalarda başarılı olabilmek ve kaynakları etkin kullanabilmek için hane halkına kadar öğrenilmiş bir finansal okuryazarlığa ihtiyaç bulunmaktadır. Bu anlamda finansal okuryazarlık kavramı araştırmacılar tarafından önem kazanan bir konu haline gelmeye başlamıştır. Bireylerin gelir ve gider dengelerini sağlama, tasarruf yapabilme, yani parayı yönetebilme yeterliliği olarak da ifade edilen finansal okuryazarlık; finansal yönetim hakkında yeterli bilgiye sahip olmayı gerekli kılmaktadır. Finansal okuryazarlık sayesinde bireyler, hem finansal araçlar hakkında doğru bilgiye sahip olmakta hem de tasarrufun sağladığı kazanımlarla birlikte daha sağlıklı finansal kararlar verebilmektedirler. Finansal okuryazar bir birey, gelir- gider dengesini sağlayabilen, bütçe hazırlayabilen, geleceğe yönelik tasarruf yapabilen ve borcu yönetebilen bir kişidir. Finansal okuryazarlık bireysel finansmanda olumlu etkiler yarattığı için toplumsal finansmanın dengesinin sağlanmasında da olumlu katkılar sağlamaktadır.

Bu çalışma, işletme lisans eğitimi alan öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesi saptanması ve sosyo-demografik değişkenlerin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda Konya ili Beyşehir ilçesinde işletme eğitimi gören 150 öğrenciye 10' u kişisel bilgi formu, 66' sı finansal okuryazarlığa ait olmak üzere toplam 76 soruluk bir anket yöneltilmiştir. Verilen cevaplar SPSS paket programında analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların %62,7'si para harcama yöntemini ailelerinden öğrendikleri, %16'sı okuldan öğrendikleri; %70,7'sinin kredi kartı kullanıma dair sözleşmeyi okuduğu, %49,3'ünün aylık harcama bütçesi yapmadığı; %54'ünün finansal olarak hiç profesyonel yardım almadığı saptanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda en fazla (%70-%75) amortisman, avans, dekont, EFT, havale ve gelir vergisi kavramlarını; en az (%30-%35) DASK, değişken fon, gayrimenkul sertifikası, hesap bildirim cetveli, rasyo, şerefiye ve temerrüt faizi kavramları hakkında daha iyi bilgiye sahip oldukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: finansal okuryazarlık, öğrenci, işletme bölümü

ABSTRACT

In recent days, with the increase in the variety of financial instruments and financial deepening, the impact of financial factors on economic growth and development has become more important. In order to be successful in financial markets and to use resources effectively, we need a financial literacy learned to the household. In this sense, the concept of financial literacy has started to be an important subject by researchers. In this sense, the concept of financial literacy has become an important topic for researchers. Financial literacy, expressed as the ability of individuals to achieve income and expenditure balances, to make savings, that is, to manage money; It is necessary to have sufficient knowledge about financial management. Thanks to financial literacy, individuals have the right information about financial instruments and make more sound financial decisions with the

benefits of saving. A financial literate person is a person who can provide income-balance balance, prepare a budget, save for future and manage the debt. Since financial literacy has positive effects on individual financing, it also contributes to the balance of social finance.

The aim of this study is to determine the financial literacy level of the students who take business undergraduate education and to determine the effect of socio-demographic variables on financial literacy. In this context, a total of 76 questions, of which 10 are personal information form and 66 of which belong to financial literacy, were asked to 150 students who are studying business department in Beyşehir district of Konya province. The answers were analyzed in SPSS package program.

According to the results of the study, 62.7% of the participants learned the money spending method from their families and 16% of them learned from the school; 70.7% of them read the agreement on credit card use, and 49.3% did not make a monthly expenditure budget; It was found that 54% did not receive any professional finance assistance. In line with the answers of the students, the maximum (70% -75%) concepts of depreciation, advance, receipt, EFT, remittance and income tax; at least (30% - 35%) DASK, variable fund, real estate certificate, account statement, ratio, goodwill and default interest have been found to have a better knowledge about the concepts.

Keywords: financial literacy, student, business education department

1. GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşı sonrası, savaşın olumsuz etkilerini gidermek ve ekonomik istikrarı sağlamak için Uluslararası Pazar Fonu'nun (IMF) ve Dünya Bankası gibi küresel ölçekli kuruluşların kurulması, uluslararası ticaretin yaygınlaşması, bilgisayar ve teknolojiadaki hızlı değişimler, iletişim, serbest piyasa ekonomisinin yaygınlaşmasıyla ve finans piyasalarındaki gelişmeler birçok ülkeyi ve onların vatandaşlarını etkilemiştir (Doğanalp, 2011: 219). Şüphesiz ekonomik ve ticari bu gelişmeler ve değişimler, bireyler üzerinde bazı fırsat ve sorumlulukları artırmıştır. Ekonomi ve finans sektöründe bireylerin bu fırsat ve sorumluluklarından biri de finansal okuryazarlıktır. Finansal okuryazarlık bireylerin ekonomi ve finans bilgisi yeterliliğinin göstergelerinden biridir. Son yıllarda küresel boyutlarda ortaya çıkan finansal krizler, sermaye piyasalarındaki yeni yatırım ürünlerindeki ve uygulamalardaki çeşitlilik gibi durumlar finansal okuryazarlığın önemini artırmıştır.

Günümüz finans dünyasının ve finans kavramının çok yönlü değişmesi, çok çeşitli finansal ürün ve hizmetlerin ortaya çıkması, yeni teknolojik gelişmeler, finansal araçların bir yatırım türü ve bir meslek olarak ortaya çıkması ve yaşanan finansal krizler, bireylerin finansal konulara olan ilgilerini artırmış ve finansala okuryazarlığın önemini artırmıştır. Bireylerin yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadan aldıkları finansal kararlar, onlara zarar ve pişmanlık olarak dönmekte, aynı zamanda ülke düzeyinde de bu durum ekonomik istikrarı tehdit etmektedir.

Finansal okuryazarlık kavramının ortaya çıkmasında bir önemli nedeni ise finansal verilerin güvenliğini sağlama isteğidir. Bireyler, kredi kartı, tüketici kredisi, bireysel emeklilik ve her türlü sigorta işlemleri gibi tüm finansal işlemlerinde doğru karar vermek, finansal verileri izlemek, kaydetmek, başka bireyler/kurumlar tarafından kandırılmamak/yanıltılmamak ve çıkarlarını korumak için yeterli seviyede finansal okuryazarlık düzeyine ihtiyaç duymaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. Finansal Okuryazarlık

Finansal okuryazarlık, bireyin daha etkin finansal kararlar alması için sahip olması gereken finansal bilgi ve yeteneği, finansı anlayabilme becerisidir (Kılıç vd., 2015:130). Finansal okuryazarlık, günlük yaşamda kullanılan finansal araçların hangilerinin kullanılması gerektiği konusunda bilgiye dayalı olarak seçim yapılmasını ifade etmektedir. Yeterli düzeyde finansal bilgiye sahip olmak bireylerin hem günlük yaşamlarını idame ettirmelerine hem de geleceğe yönelik yatırım planlamalarında sağlıklı karar vermelerine yardımcı olmaktadır. Finansal okuryazarlık sayesinde bireyler, finansal araçları tanıyarak ve tasarrufun sağladığı kazanımlarla ilgili olarak bilinçlenerek daha sağlıklı finansal kararlar vermektedirler. Finansal okuryazarlık bireysel finansman da olumlu etkiler yarattığından toplumsal finansmanın da gidişatını olumlu yönde etkilemektedir.

Finansal okuryazarlık, bireylerin finansal farkındalık düzeyinin artması, tasarruf oranlarında artış, borçluluk oranlarında azalma, finansal piyasalardaki istikrar büyüme ve etkili yönetimin sağlanabilmesi için, parayı yönetebilme yeterliliği olarak ifade edilen finansal okuryazarlığın yaygınlaştırılmasını gerektirmektedir.

Finansal okuryazar bir birey, banka hesabında gelir- gider dengesini sağlayabilen, bütçe hazırlayabilen, geleceğe yönelik tasarruf yapabilen, borçtan kaçınan veya borcu yönetebilen kişilerdir (Danışman vd., 2016: 3). Finansal okuryazar bireyler iktisadi bireyler olarak tanımlanabilir, yani sınırlı kaynaklarla

maksimum fayda sağlayabilen bireylerdir. Finansal okuryazarlığın artırılması ülke ekonomisi için de büyük bir önem taşımaktadır. Ülke ekonomisine olumlu katkılar sağlamak amacıyla özellikle genç bireylere finansal okuryazarlık alanında zorunlu eğitimler ile veya online araçlarla finansal okuryazarlığı arttırmaya yönelik faaliyetler uygulanabilir. Bu faaliyetlerin uygulanabilmesi için ülkenin finansal okuryazarlık durumu hakkında doğru verilere sahip olmak gerekmektedir.

Finansal okuryazarlık kavramı çok eski bir kavram olmamasına rağmen, literatürde birçok araştırmacı tarafından tanımlandığı görülmektedir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

- ✓ "Bir bireyin, finansal kavramların farkında olarak, karar vermede gerekli olan bilgileri elde etme, anlama ve değerlendirmesidir" Mason ve Wilson (2000: 31).
- ✓ Amerika'da bir finansal okuryazarlık programı olan JumpStart finansal okuryazarlığı "Bireyin yaşamı boyunca finansal güvenliği için, finansal kaynaklarını etkin bir biçimde kullanabilmesi ve bunu sağlayabilecek bilgiyi kullanabilme yeteneği" olarak tanımlamaktadır (PACFL, 2008: 35).
- ✓ OECD'nin (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) tanımına göre finansal okuryazarlık, bireylerin ekonomik refahını artırmasına katkı sağlayan finansal ürünler ve kavramlar hakkında bilgi düzeyi, çeşitli risk ve alternatifler arasında tercih yapabilecek farkındalığıdır.
- ✓ Lusardi'da göre finansal okuryazarlık, temel finansal okuryazarlık ve gelişmiş finansal okuryazarlık olmak üzere iki sınıfta incelenmelidir. Temel finansal okuryazarlık, faiz, enflasyon ve risk gibi temel kavramları içerirken; gelişmiş finansal okuryazarlık kavramı hisse senedi, fon ve bono gibi daha karmaşık hesaplamaları kapsamaktadır (Lusardi, 2008: 2-7).
- ✓ Finansal okuryazarlık sadece bireylerin kendi sorunları değil, aynı zamanda tüm toplumu kapsayan, ulusal finansı ilgilendiren ve eğitim kurumlarında eksikliğini giderilmesi gereken finansal bir konudur (Reyes, 2006: 82).
- ✓ Finansal okuryazarlık kavramı, bireylerin tutumlu olması ya da böyle davranması olarak algılanmamalıdır. Finansal okuryazarlık bir tutum ya da davranışı değil, bilgi düzeyini ifade etmektedir. Bununla birlikte finansal eğitimin finansal bilgi düzeyinden çok, finansal davranışları etkilemesi beklenmektedir (Kieschnick, 2006: 2).
- ✓ Bianco ve Bosco (2000), finansal okuryazar olmanın İngilizce bilmek ya da bir bilimde okuryazar olmak kadar önemli olduğunu vurgulayarak bu konunun önemini ortaya koymuşlardır.

Remund (2010) finansal okuryazarlığı beş farklı kategoride sınıflandırmıştır. Bunlar:

1. Finansal kavramları bilme düzeyi,
2. Finansal kavramlar hakkında konuşabilme yeteneği,
3. Kişisel finans yönetimi yapabilme becerisi,
4. Uygun finansal kararları verebilme kabiliyeti,
5. Gelecek finansal ihtiyaçlar için etkin planlama yapabilme becerisi.

Finansal okuryazarlık özetle bireylerin gelirlerini, birikim ve yatırımlarını akıllıca değerlendirip, bütçelerini doğru yönetebilme bilgisine ve yetkinliğine sahip olma durumudur. Ayrıca bu konu hem hem finansal piyasaların hem de ülke ve dünya ekonomisinin etkinliği olan önemli bir kavramdır (Ergün vd., 2014: 863).

Finansal okuryazarlık, bireylerin gelecekleriyle ilgili stratejik kararlar almasında ve toplumların refah düzeylerinin artmasında önemli bir faktör haline gelen olgudur. Bu nedenle özellikle küreselleşmenin de etkisiyle ülkelerin bu konuya ilgi duymaları ve bireylerin farkındalıklarını artırma amacına yönelik araştırmalar yapmaları kaçınılmaz olmuştur.

2.2. Finansal Okuryazarlıkla İlgili Yapılan Çalışmalar

Finansal okuryazarlık literatürü incelendiğinde çok farklı denek gruplarına üzerinde çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalar; işletmelere yönelik (Brown ve Gartner, 2007: 183), hane halkına (Atkinson ve Messy, 2012: 6; Bönte ve Filipiak, 2012: 3402; Disney ve Gathergood, 2013: 2247), yatırımcılara (Abreu ve Mendes, 2010: 518) ve öğrencilere yönelik yapılmıştır. Diğer taraftan son

yıllarda üniversite öğrencilerine yönelik finansal okuryazarlık düzeyi ölçümü çalışmaları literatürde oldukça çalışılan bir konu haline gelmiştir (Beal ve Delpachitra, 2003: 69; Chinen ve Endo, 2012: 778; Chen ve Volpe, 2002: 289; Cude, vd., 2006: 102; Temizel ve Bayram, 2011: 73; Adeleke, 2013: 33; Louw vd., 2013: 439; Chen ve Volpe, 1998: 107; Ansong ve Gyensare, 2012: 126;).

OECD tarafından farklı ülkelerden farklı altyapılara sahip insanların finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmek için bir anket geliştirmiştir. Hazırlanan anket, 4 farklı kıtada 14 farklı ülkeye uygulanmış ve bu ülkeler için bir finansal bilgi düzeyi skoru saptanmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan ülkelerin finansal bilgi düzeyi puanı ortalaması %51, finansal davranış düzeyi puanı ortalaması %51 ve finansal tutum düzeyi puanı ortalaması %53 çıkmıştır (Atkinson ve Messy, 2012: 6-12).

Finansal okuryazarlık her ne kadar toplumun tüm kesimleri için gereklilik arz etse de, araştırmalar, düşük finansal okuryazarlık düzeyine sahip bireylerin aynı zamanda düşük eğitim ve düşük gelir düzeyine sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle finansal okuryazarlık ile sosyo-ekonomik durum arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır (Lusardi ve Mitchell, 2007: 39). Bu durum ailelerin çocuklarına verecekleri finansal okuryazarlık düzeyini de etkileyebilmektedir.

Diğer taraftan Lusardi ve Mitchell (2011) yaptıkları araştırmaların sonucu olarak, dünya genelinde erkeklerin bayanlara, yüksek eğitimlilerin düşük eğitimlilere ve orta yaşlıların genç ve yaşlılara göre daha yüksek düzeyde finansal okuryazarlık sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Temizel (2010) tarafından Eskişehir’de mavi yakalı çalışanların finansal okuryazarlıkları üzerine yaptığı çalışmada, çalışanların günlük yaşamlarını kolaylaştıracak, yaşam kalitelerini yükseltecek bilgi ve uygulamalara karşı duyarlı oldukları, diğer taraftan bu konuda yardımcı alabilecek kurumsal düzenlemelere erişimde yetersiz kaldıklarını saptanmıştır.

Temizel ve Bayram (2011) Eskişehir’de 433 İİBF öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada; öğrencilerin finansal durumlarını yönetmede kendilerini olduğundan daha başarılı olarak gördükleri ve ekonomik/finansal gelişmeleri genelde televizyon ve internetten takip ettikleri saptanmıştır.

Ergün ve arkadaşlarının (2014), Osmaniye’de İİBF öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmada; bulgular incelendiğinde yalnızca faiz, enflasyon ve borsanın işlevine ilişkin sorularda gözlemlenen doğru cevap sayısı, yanlış cevap sayısından fazla bulunmuştur.

Kılıç ve arkadaşları (2015) tarafından Gaziantep’te 7 farklı fakülte öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada; üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin (%48) düşük olduğu saptanmıştır.

HeeSohn ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi %49,8 saptanmıştır. Yine bu çalışmada, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile ilgili en başarılı oldukları finansal alan bireysel bankacılık alanı, en başarısız oldukları finansal alan ise yatırım alanı olmuştur.

3. YÖNTEM VE METODOLOJİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma tanımlayıcı ve kesitsel olarak yapılmıştır. Araştırmanın amacı, bireylerin daha doğru finansal kararlar almalarında önemli bir gösterge olan finansal okuryazarlık kavramının işletme lisans eğitimi alan öğrencilerindeki seviyesinin saptanması ve sosyo-demografik değişkenlerin işletme öğrencilerinin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisinin belirlenmesidir. Bu kapsamda Konya ili Beyşehir ilçesinde öğrenim gören işletme bölümü öğrencilerine anket çalışması uygulanmıştır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma için gerekli veriler, tesadüfi olarak seçilen ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerle yüz yüze anket uygulanmasıyla toplanmıştır. Anket, Kişisel bilgi formu, Finansal okuryazarlık anketi iki soru formundan oluşmaktadır. Ankette, 10’u sosyo-demografik, 66’sı Finansal okuryazarlık anketi sorusu olmak üzere toplam 76 soru bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin anket kapsamında 43 temel finansal kavram hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuştur. Verilen cevaplar SPSS paket programında analiz edilmiştir.

Finansal okuryazarlık anketi Bayram ve Temizel (2010) tarafından 600 İktisadi ve İdari Bilimler ve Teknik ve Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada uygulanan anket geliştirilerek kullanılmıştır.

3.3. Araştırma Verilerinin Değerlendirmesi

Araştırmaya katılanların sosyo-demografik özelliklerine ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma Grubunun Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Sosyo-Demografik Özellikleri	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	78	52,0
Erkek	72	48,0
Yaş Grupları		
20-25 yaş arası	144	96,0
26 ve üstü	6	4,0
Sınıfı		
3. Sınıf	74	49,3
4. Sınıf	76	50,7
Mezun olduğunuz lise türü		
Düz lise	53	35,3
Meslek lisesi	55	36,7
Anadolu ve süper lisesi	42	28,0
Toplam	150	100,0

Araştırma katılanların sosyo-demografik değişkenleri incelendiğinde; katılımcıların %52’sinin kadın; %96’sının 20-25 yaş aralığında; %50,7’sinin 4.sınıf; %36,7’sinin meslek lisesi mezunu olduğu saptanmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların Finansal İşlemlere İlişkin Sorularına Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı

Finansal İşlemlere İlişkin Anket Soruları (1)	N	yüzde (%)
1. Finansal kayıtlarınızı (fatura ödemeleri, banka makbuzları, harç ödemeleri gibi) ne kadar süreyle saklıyorsunuz?		
Sürekli	35	23,3
Belirli bir süre	64	42,7
Bazı kayıtlar saklıyorum	13	8,7
Hiç	38	25,3
2. Finansal durumunuzu yönetmede ne kadar başarılı olduğunuzu düşünüyorsunuz?		
Oldukça başarılıyım	55	36,7
Orta düzeyde başarılıyım	60	40,0
Başarısızım	35	23,3
3. Paranızı harcama ve yönetme bilgilerinizi nereden öğrendiğinizi düşünüyorsunuz?		
Ailemden	94	62,7
Okuldan	24	16,0
Arkadaşlarımdan	17	11,3
Kitap ve dergi yayınlarından	15	10,0
4. Online (internet) bankacılık uygulamalarını kullanıyor musunuz?		
Evet	41	27,3
Hayır	109	72,7
5. Kredi kartı kullanımına ilişkin sözleşme maddelerini biliyor musunuz?		
Evet	106	70,7
Hayır	44	29,3
6. Kredi kartınızın aylık faiz oranını biliyor musunuz?		
Evet	93	62,0
Hayır	57	38,0
Toplam	150	100

Katılımcıların finansal işlemlerine ilişkin çoktan seçmeli sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde; katılımcıların %42,7’sinin finansal kayıt ve belgeleri belirli bir süre sakladığı; %40’ının finansal durumunu yönetmede orta düzeyde başarılı gördüğü; %62,7’sinin para harcama ve yönetme bilgilerini aileden öğrendiği; %72,7’sinin online (internet) bankacılığı uygulamalarını kullanmadığı; %70,7’sinin

kredi kartı kullanımına ilişkin sözleşme maddelerini okuduğu; %62'sinin kredi kartı aylık faiz oranını bildiği saptanmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların Finansal İşlemlere İlişkin Sorularına Verdikleri Cevaplara Göre Dağılımı (Devamı)

Finansal İşlemlere İlişkin Anket Soruları (2)	N	yüzde (%)
7.Kredi Kartı borcu ödemelerinizi ne şekilde yaparsınız?		
Bankaya giderek	11	7,3
ATM	56	37,3
İnternet bankacılığı	67	44,7
Otomatik ödeme talimatı	16	10,7
8.Aylık gelirinizin yüzde kaçını kredi kartına borç ödemelerinde kullanıyorsunuz?		
%10 %30 arası	101	67,3
%30 %60 arası	38	25,3
%60 ve üzeri	11	7,3
9. Faturalarınızı zamanında öder misiniz?		
Her zaman	79	52,7
Genellikle	67	44,7
Nadiren	3	2,0
Asla	1	,7
10.Aylık bir harcama bütçesi yapar ve ona uygun davranır mısınız?		
Evet	76	50,7
Hayır	74	49,3
11.Düzenli olarak para biriktirme alışkanlığınız var mı?		
Evet	64	42,7
Hayır	86	57,3
12.Finansal sorunlarınızla ilgili profesyonel yardım (danışmanlık) hizmeti aldınız mı?		
Hiç almadım	81	54
Yalnızca bir kez	28	18,7
Birkaç kez	34	22,7
Birçok kez	7	4,7
Toplam	150	100,0

Katılımcıların finansal işlemlerine ilişkin çoktan seçmeli sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde; katılımcıların %44,7'sinin kredi kartı borç ödemelerini internet bankacılığından yaptığı; %67,3'ünün aylık gelirinin %10 ile %30'u arasında bir rakamı kredi kartı borç ödemelerinde kullandığı; %52,7'sinin fatura ödemelerini her zaman zamanında ödediği; %50,7'sinin aylık bir harcama bütçesi yaptığı ve ona uyduğu; %57,3'ünün düzenli olarak bir para alışkanlığı olmadığı; %54'ünün finansal sorunlarında hiç profesyonel bir yardım (danışmanlık hizmeti) almadığı saptanmıştır.

Tablo 3: Katılımcıların Finansal Kavramlara İlişkin Bilgi Seviyelerinin Frekans ve Yüzesel Dağılımı

Finansal Kavramlar	İyi biliyorum		Duydum ama ayrıntısını bilmiyorum		Hiç bilmiyorum	
	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
1. EFT Havale	109	72,70	32	21,30	9	6,00
2. Amortisman	107	71,30	32	21,30	11	7,30
3. Dekont	107	71,30	34	22,70	9	6,00
4. Avans	106	70,70	42	28,00	2	1,30
5. Gelir Vergisi	105	70,00	33	22,00	12	8,00
6. Gelir Tablosu	98	65,30	39	26,00	13	8,70
7. Bilanço	96	64,00	50	33,30	4	2,70
8. Envanter	96	64,00	43	28,70	10	6,70
9. İpotek	91	60,70	47	31,30	12	8,00
10. Senet	90	60,00	38	25,30	22	14,7
11. Maaş Bordrosu	88	58,70	43	28,70	19	12,7
12. Net Kar	88	58,70	42	28,00	20	13,3
13. Basit Faiz	87	58,00	54	36,00	9	6,00
14. Menkul Kıymetler	87	58,00	50	33,30	13	8,70
15. Nakit Akışı	86	57,30	48	32,00	16	10,70
16. Finansal Analiz	85	56,70	55	36,70	10	6,70
17. Hisse Senedi	84	56,00	45	30,00	21	14,00

18.	Mevduat	83	55,30	45	30,00	22	14,70
19.	Teminat	83	55,30	42	28,00	25	16,70
20.	Vadeli Mevduat Hesabı	76	50,70	48	32,00	26	17,30
21.	Kar Zarar Raporları	75	50,00	55	36,70	20	13,30
22.	Poliçe	75	50,00	47	31,30	28	18,70
23.	Bireysel Emeklilik	74	49,30	64	42,70	12	8,00
24.	Mali Tablo	74	49,30	60	40,00	16	10,70
25.	Yatırım Fonu	74	49,30	48	32,00	28	18,70
26.	Birleşik Faiz	72	48,00	59	39,30	19	12,70
27.	Bono	71	47,30	65	43,30	14	9,30
28.	Cari Hesap	69	46,00	65	43,30	16	10,70
29.	Ciro Etmek	68	45,30	68	45,30	14	9,30
30.	Keşide	66	44,00	53	35,30	31	20,70
31.	Vergi Dilimi	66	44,00	55	36,70	29	19,30
32.	Likidite	64	42,70	53	35,30	33	22,00
33.	Portföy	63	42,00	58	38,70	29	19,30
34.	Temettü	63	42,00	52	34,70	35	23,30
35.	Likit Fon	61	40,70	57	38,00	32	21,30
36.	İştirakler	59	39,30	55	36,70	36	24,00
37.	Hesap Bildirim Cetveli	52	34,70	66	44,00	32	21,30
38.	Rasyo	50	33,30	56	37,30	44	29,30
39.	Dask Sigortası	49	32,70	59	39,30	42	28,00
40.	Gayrimenkul Sertifikası	48	32,00	66	44,00	36	24,00
41.	Şerefiye	48	32,00	63	42,00	39	26,00
42.	Değişken Fon	47	31,30	61	40,70	42	28,00
43.	Temerrüt Faizi	47	31,30	62	41,30	41	27,30

Araştırmaya katılanların verdikleri cevaplar doğrultusunda, öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda en fazla (%70-%75) amortisman, avans, dekont, EFT, havale ve gelir vergisi kavramlarını; en az (%30-%35) DASK, değişken fon, gayrimenkul sertifikası, hesap bildirim cetveli, rasyo, şerefiye ve temerrüt faizi kavramları hakkında daha iyi bilgiye sahip oldukları saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anket kapsamında 43 temel finansal kavram hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuştur. Verdikleri cevaplar cinsiyet, mezun oldukları okul, okuduğu sınıf (3. ve 4. sınıfta durumu), kredi kartı sözleşmesi maddelerini biliyor olma durumu değişkenleri açısından istatistiksel olarak herhangi bir farklılık içermediği saptanmıştır. Finansal kayıtlarını saklama durumlarına, finansal durumu yönetmede başarılı olma durumu, para harcama ve yönetme bilgilerinizi nereden öğrendiği, online bankacılık (internet bankacılığı) uygulamalarını kullanma durumu göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık içerdiği saptanmıştır.

Tablo 4: Katılımcıların Bazı Finansal Durumlarına Göre Temel Finansal Kavramları Bilme Seviye Ortalamalarının Dağılımı (Anova Testi)

Anket soruları	S	Ort.	Std. sapma	F	P	
Finansal kayıtlarınızı ne kadar süreyle saklıyorsunuz?	Sürekli	35	,6814	,22031	6,625	0,001
	Hiç	38	,4529	,26081		
	Belirli bir süre	64	,4592	,27318		
	Bazı kayıtlar saklıyorum	13	,4638	,29053		
Finansal durumunuzu yönetmede ne kadar başarılı olduğunuzu düşünüyorsunuz?	Oldukça başarılıyım	55	,6224	,25949	8,213	0,001
	Başarısızım	35	,4217	,25630		
	Orta düzeyde başarılıyım	60	,4582	,26772		
Paranızı harcama ve yönetme bilgilerinizi nereden öğrendiğinizi düşünüyorsunuz?	Ailemden	94	,6171	,24939	20,012	0,001
	Okuldan	24	,4200	,22938		
	Arkadaşlarımdan	17	,2924	,18236		
	Kitap ve dergi yayımlarından	15	,2280	,17506		

Katılımcıların finansal kayıtları saklama durumu ile temel finansal kavramları bilme seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık saptanmıştır. Finansal kayıtları sürekli saklıyorum cevabı

verenlerin hiç saklamam ve belirli bir süre saklarım şeklinde cevaplayanlara göre daha yüksek düzeyde temel finansal kavramları bildikleri saptanmıştır.

Katılımcıların finansal durumunu yönetmede başarı durumu ile temel finansal kavramları bilme sevipleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık saptanmıştır. Finansal durumunu yönetmede oldukça başarılıym cevabı verenlerin başarısızım veya orta düzeyde başarılıym şeklinde cevaplayanlara göre daha yüksek düzeyde temel finansal kavramları bildikleri saptanmıştır.

Katılımcıların paranızı harcama ve yönetme bilgilerinizi nereden öğrendikleri ile temel finansal kavramları bilme sevipleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık saptanmıştır. Paranızı harcama ve yönetme bilgilerini ailelerinden öğrendikleri cevabı verenlerin okuldan, arkadaşlarından ve kitap ve dergilerden öğrendikleri şeklinde cevaplayanlara göre daha yüksek düzeyde temel finansal kavramları bildikleri saptanmıştır.

Tablo 5: Katılımcıların Bazı Finansal Durumlarına Göre Temel Finansal Kavramları Bilme Seviye Ortalamalarının Dağılımı (t testi)

Anket soruları		S	Ort.	Std. sapma	T	p
Online bankacılık (internet bankacılığı) uygulamalarını kullanıyor musunuz?	Evet	106	,5623	,25552	3,645	0,001
	Hayır	44	,3836	,28033		
Aylık bir harcama bütçesi yapar ve ona uygun davranır mısınız?	Evet	76	,4524	,27931	-2,655	0,009
	Hayır	74	,5689	,25819		

Katılımcıların online bankacılık (internet bankacılığı) uygulamalarını kullanıyor olma durumu ve aylık bir harcama bütçesi yapma ve ona uygun davranma durumu değişkenleri ile temel finansal kavramları bilme seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık saptanmıştır. Paranızı harcama ve yönetme bilgilerinizi ailelerinden öğrendikleri ve online bankacılık (internet bankacılığı) uygulamalarını kullanıyor olanların, kullanmıyor olanlara göre daha yüksek düzeyde temel finansal kavramları bildikleri saptanmıştır. Aylık bir harcama bütçesi yapan ve ona uygun davrandığını ifade eden katılımcıların yapmadıklarını ifade eden öğrencilere göre daha düşük düzeyde temel finansal kavramları bildikleri saptanmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Finansal okuryazarlık kavramı, bireylerin temel finansal kavramları tanıma, finansal araçlara ilişkin bilgi düzeylerinin kısa ve uzun vadede alacağı kararların doğru ve zamanında olmasını sağlayan temel becerilerin bütünüdür. Finansal eğitim programlarının tasarlanması ve hedef kitlelere yararlı olabilecek şekilde uygulanması konusunda önlisans ve lisans düzeyinde okutulan ders müfredatlarında daha fazla yer alması gerekliliği düşünülmektedir. Günümüzde bilgiye ulaşmak, internet ve diğer bilişim teknolojilerinin sunduğu imkânlar sayesinde oldukça kolaylaşmaktadır. Bununla birlikte önemli olan hızlı bir şekilde ulaşılabilen bilginin anlaşılabilirliği ve yorumlanabilmesidir. Bu yüzden finansal bilgi kaynaklarının kullanımının yanında bu kullanıma bağlı olarak finansal davranışların dönüşümü önem taşımaktadır. Bireylerin finansal okuryazarlık düzeyi yükseltilerek, finansal sistemin sunduğu fırsatlardan etkin bir şekilde yararlanması sağlanamazsa, etkin çalışan ve sürdürülebilir piyasa anlayışından uzaklaşılabilir.

Lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Selçuk Üniversitesi Beyşehir AA İşletme Fakültesi'nde gerçekleştirilen bu çalışmada öğrencilere temel finans alanları ile ilgili bir anket uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bazı önemli sonuçlar aşağıda verilmiştir.

1. Öğrencilerin %42,7'sinin finansal kayıt ve belgeleri belirli bir süre sakladığı; %40'ının finansal durumunu yönetmede orta düzeyde başarılı gördüğü; %62,7'sinin para harcama ve yönetme bilgilerini aileden öğrendiği; %72,7'sinin online (internet) bankacılığı uygulamalarını kullanmadığı; %70,7'sinin kredi kartı kullanımına ilişkin sözleşme maddelerini okuduğu; %62'sinin kredi kartı aylık faiz oranını bildiği saptanmıştır.

2. Öğrencilerin temel finansal okuryazarlık kavramlarından en fazla (%70-%75) amortisman, avans, dekont, EFT, havale ve gelir vergisi kavramlarını; en az (%30-%35) DASK, değişken fon, gayrimenkul sertifikası, hesap bildirim cetveli, rasyo, şerefiye ve temerrüt faizi kavramları hakkında daha iyi bilgiye sahip oldukları saptanmıştır.

Sosyal yaşamda finansal bilgilerin daha fazla kullanımı öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini olumlu bir şekilde etkilemektedir. Özellikle kredi kartı ve internet bankacılığı kullanımı öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olmasına yol açmaktadır. Finansal okuryazarlık, üniversite öğrencilerinin mezun olduktan sonra iş hayatında ve geleceğin planlanmasında emeklilik yaşamlarını dahi etkilediğinden bilgi sahibi olunması gereken bir alandır. Bu nedenle finansal okuryazarlığı geliştirmek için ders müfredatlarına bu alanla ilgili seçmeli dersler eklenmesi, alanında uzman kişiler tarafından bireylerin finansal piyasalar hakkında bilgilerini artırıcı eğitim seminerlerinin verilmesi öğrencilerin finansal okuryazarlığına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abreu, M., ve Mendes, V. (2010). Financial literacy and portfolio diversification. *Quantitative finance*, 10(5), 515-528.
- Adeleke, T. (2013). Effects of Gender and Gender Role on the Financial Literacy of College Students (Doctoral dissertation, Oklahoma State University)
- Ansong, A. ve Gyensare, M. A. (2012). Determinants of university working-students' financial literacy at the University of Cape Coast, Ghana. *International Journal of Business and Management*, 7(9), 126.
- Atkinson, A., ve Messy, F. A. (2012). Measuring financial literacy. URL: www.oecd.org/daf/fin/wp, E.T. 20.09.2018
- Beal, D. J., ve Delpachitra, S. B. (2003). Financial literacy among Australian university students. *Economic Papers: A journal of applied economics and policy*, 22(1), 65-78.
- Bianco, Candy A. ve Bosco, Susan M. (2000), "Financial Literacy: What are Business Schools Teaching?" Bristol, RI: Gabelli School of Business Roger Williams University.
- Bönte, W., ve Filipiak, U. (2012). Financial literacy, information flows, and caste affiliation: Empirical evidence from India. *Journal of Banking and Finance*, 36(12), 3399-3414
- Brown, Amy and Kimberly Gartner (2007), "Early Intervention and Credit Cardholders: Results of Efforts to Provide Online Financial Education to New-to-Credit and At-Risk Consumers," Center for Financial Services Innovation, Chicago, IL.
- Chen, H. Ve Volpe, R. P. (2002). Gender differences in personal financial literacy among college students. *Financial services review*, 11(3), 289-308.
- Chen, H., ve Volpe, R. P. (1998). An analysis of personal financial literacy among college students. *Financial services review*, 7(2), 107-128.
- Chinen, K. ve Endo, H. (2012). Effects of attitude and background on personal financial ability: A student survey in the United States. *International Journal of Management*, 29(1), 33.
- Cude, B., Lawrence, F., Lyons, A., Metzger, K., LeJeune, E., Marks, L., ve Machtmes, K. (2006). College students and financial literacy: What they know and what we need to learn. *Proceedings of the Eastern Family Economics and Resource Management Association*, 102(9), 106-109.
- Danışman, E., Sezer, D. ve Gümüş, U. T. (2016). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26(2), 1-37.
- Disney, R., ve Gathergood, J. (2013). Financial literacy and consumer credit portfolios. *Journal of Banking & Finance*, 37(7), 2246-2254.
- Doğanalp, O. Ç. N. (2011). Küresel Finansal Krizin Temel Kalkınma Göstergeleri Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. *Political Economy, Crisis And Development (Politik İktisat, Kriz Ve Kalkınma)*, 219.
- Ergün, B., Şahin, A. ve Ergin, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Journal of International Social Research*, 7(34).
- Kılıç, Y., Ata, H. A. ve Seyrek, İ. H. (2015). Finansal okuryazarlık: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (66), 129-150.

- Kieschnick, Danika A. "Financial Knowledge Levels and Savings Behaviors of Bermudian High School Seniors at CedarBridge Academy" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Iowa State University, 2006.
- Louw, J., Fouché, J., ve Oberholzer, M. (2013). Financial literacy needs of South African third-year university students. *The International Business & Economics Research Journal (Online)*, 12(4), 439.
- Lusardi, A., Mitchell, O. S., ve Curto, V. (2010). Financial literacy among the young. *Journal of consumer affairs*, 44(2), 358-380.
- Lusardi, Annamaria ve Olivia S. Mitchell, (2007). Financial Literacy and Retirement Preparedness: Evidence and Implications for Financial Education. *Business Economics*, 35-44pp, January.
- Lusardi, Annamaria, Mitchell, Olivia S. ve Curto, Vilsa. (2011). Financial Literacy Around The World: An Overview", *Journal of Pension Economics and Finance*. No. 10, November, pp. 497-508.
- Lusardi, Annmaria, (2008). Financial Literacy: An Essential Tool for Informed Consumer Choice" Joint Center for Housing Studies. Harvard University.
- Mason, Carolynne L. J. ve Richard M. S. Wilson. (2000). *Conceptualising Financial Literacy*, Loughborough University Business.
- PACFL, (2008), (President's Advisory Council on Financial Literacy), Annual Report to the President.
- Remund, David L. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy, *The Journal of Consumer Affairs*, Vol. 44, No. 2, pp. 276-295.
- Reyes, Ramon L. (2006). *The Psychological Meanings of Money*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Alliant Internaional University.
- Sohn, S. H., Joo, S. H., Grable, J. E., Lee, S. ve Kim, M. (2012). Adolescents' financial literacy: The role of financial socialization agents, financial experiences, and money attitudes in shaping financial literacy among South Korean youth. *Journal of Adolescence*, 35(4), 969-980.
- Temizel, F. (2010). *Mavi Yakalılarda Finansal Okuryazarlık*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Temizel, F. ve Bayram, F. (2011). Finansal okuryazarlık: Anadolu üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) öğrencilerine yönelik bir araştırma. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 73-86.